

FELJTON

INICIJATIVE AUSTRIJSKE CRKVE UZ ŽIDOVSKO-KRŠĆANSKE ODNOSI Ključ za razumijevanje židovstva za kršćane jest Isus Krist (4/6)

FOTO: WIKIMEDIA

Ovaj feljton naglašava kako je došlo do preobrazbe odnosa kršćana i židova te aktualnom kršćansko-židovskom dijalogu i njegovim perspektivama. Bavi se međuodnosom kršćanstva i židovstva, teološkim i kulturalnim odrednicama međureligijskoga dijaloga u svjetlu deklaracije Nostra aetate te na taj način želi pridonijeti razvoju dijaloga Katoličke Crkve i židovstva.

22.12.2022. / 12:43 / Ivan Tašev

„Ključ za razumijevanje židovstva za kršćane jest Isus Krist. Židovsko dijete leži u jaslama. Obrezuje se prema Tori osmoga dana. Josip, Marija, pastiri – svi pripadaju izraelskome narodu. To će dijete odrastati uz priče svojega od Boga izabranoga naroda, upoznat će se s iskustvima židovskoga naroda, s njegovom čežnjom i njegovom nadom. Čak je i božićno evanđelje puno židovskih slika nade: mir u sveobuhvatnom smislu „Shaloma“; nezaslužena naklonost – Božja milost; slava Gospodnja – sjaj Božji. U shvaćanju toga vremena slava se Gospodinova pokazuje u onima koji žive u sjeni, koji žive na rubu. Tim židovskim riječima i idejama naviješta se Božjem narodu, izraelskom narodu, dolazak očekivanoga Mesije–Kralja. U spomen na Davida, prvoga i najvažnijega kralja cijeloga Izraela, koji je došao iz Betlehema. Odatle dolazi Spasitelj poslan od Boga, Mesija. Jednoga će dana Isus Krist umrijeti kao vjerni židov na križu i prema Lukinome evanđelju molit će se s potpunim povjerenjem u Boga: ‘U tvoje ruke predajem duh svoj’“, tim je riječima u predblagdanskome božićnom ozračju austrijski teolog prof. dr. Martin Jäggle, predsjednik

Koordinacijskog odbora za kršćansko-židovsku suradnju pokušao ukazati na činjenicu da vjernici ne bi smjeli zaboraviti da je Isus bio Židov.

Kršćani su ukorijenjeni u židovstvu

Jasan je u svojoj poruci: „Svaki pokušaj stiliziranja Isusa nasuprot njegovom judaizmu povijesno je netočan i promiče antijudaizam“, a ponudio je načine na koji bi vjernik trebao poštovati judaizam kao dio kršćanskoga identiteta te pozvao na razumijevanje evanđelja kao židovskih tekstova te cijenjenje Staroga zavjeta kao Isusovoga Svetoga pisma, a čitanje Novoga zavjeta kao tumačenje Staroga zavjeta koje ne zamjenjuje Stari zavjet.

Prof. dr. Martin Jäggle

Naš sugovornik iz Austrije je zanimljiv jer se u toj zemlji od 2000. godine u svim biskupijama uz Dan judaizma 17. siječnja organiziraju različita događanja kako bi se skrušeno spomenula stoljetna povijest predrasuda i neprijateljstava između kršćana i židova te kako bi se razvio i produbio dijalog između kršćana i židova. „Kršćani trebaju postati svjesni svoje ukorijenjenosti u židovstvu i svojega zajedništva sa židovstvom na poseban način. Rabin Schlomo Hofmeister Dan judaizma vidi kao ‘dar’. Tu inicijativu podržava Koordinacijski odbor za kršćansko-židovsku suradnju“, kaže Jäggle.

Prof. dr. Martin Jäggle: „Židovsko dijete leži u jaslama. Obrezuje se prema Tori osmoga dana. Josip, Marija, pastiri – svi pripadaju izraelskom narodu. To će dijete odrastati uz priče svojega od Boga izabranoga naroda, upoznat će se s iskustvima židovskoga naroda, s njegovom čežnjom i njegovom nadom.“

Pitamo ga koliko je ta inicijativa naišla na odobravanje običnih vjernika i župnika? Iskreno odgovara: „Dan židovstva još nije zahvatio većinu vjernika i svećenika, ali je sve inspirativniji na lokalnoj i župnoj razini. Broj inicijativa i događanja raste u Austriji iz godine u godinu. Za to je zaslužan i crkveni tisak koji uvijek puno prostora daje Danu židovstva i obilježavanju pogroma. Nekoliko sveučilišta, visokih škola i profesora iz Linza, Salzburga, Graza, Innsbrucka i Beča uključeno je u događaje.“

U pandemiji je antisemitizam ponovno postao vidljiviji

„Katolička Crkva u Austriji osuđuje sve oblike antisemitizma, promiče razumijevanje židovstva i odnos prema židovstvu na mnogo načina, obilježava holokaust i javnim izjavama podupire rad protiv antisemitizma. Nastoji prevladati postojeće antižidovsko ozračje za koje je i povijesno odgovorna. Od 2008. godine u nastavnim planovima teoloških studija na katoličkim teološkim fakultetima obavezan je kolegij Uvod u judaizam“, kaže Jäggle te ističe kako Salzburška nadbiskupija podupire stipendiju pod nazivom „Marko Feingold“ kojom se financira profesorsko mjesto na Sveučilištu Paris Lodron u Salzburgu za znanstvenu raspravu i istraživanje uzroka antisemitizma.

U Austriji se svake godine 17. siječnja obilježava Dan židovstva, a središnje međureligijsko bogoslužje priređuje Ekumensko vijeće Crkava u Austriji. Ove godine molilo se u Grčkoj pravoslavnoj katedrali u Beču.

S profesorom teologije iz Beča, govoreći o temi židovsko–kršćanskih odnosa, nije se mogla zaobići činjenica da Austrija, grad Beč, ima posebnu

povijest antisemitizma. Po broju stanovnika 1938. Beč je bio najveći židovski grad u Trećem Reichu. Deset posto stanovništva, odnosno oko 200 tisuća ljudi, bilo je židovskoga podrijetla, a gotovo svi su protjerani ili ubijeni. Među antisemitskim propagandistima, kaže predsjednik Koordinacijskog odbora za kršćansko-židovsku suradnju Jäggle, bilo je i nekoliko katoličkih svećenika. „Godine 1893. svećenik Josef Deckert na pitanje može li svećenik biti antisemit, odgovorio je ‘s punim uvjerenjem: Da, može, trebao bi biti i, ako još nije, trebao bi i morao biti.’ U više je navrata organizirao ‘antisemitske konferencije’. Godine 1934. Bečka nadbiskupija podnijela je zahtjev gradskom školskom odboru za osnivanje židovskih razreda kako bi katolička djeca bila zaštićena od židovskoga utjecaja. Nakon završetka nacističke vladavine, antisemitizam se zadržao. Danas postoje i oblici antisemitske kritike Države Izrael i antisemitizma u islamskoj zajednici. U pandemiji je antisemitizam ponovno postao vidljiviji u javnosti.“

„Antisemitizam je otrov za društvo i za svakoga čovjeka. Taj otrov ima učinak razgradnje na mnogo načina. Antisemitizam je postao dio naše kulture da mnogi nisu svjesni njegovoga antisemitskog jezika i jezičnih obrazaca, ali ipak imaju utjecaja.“

Antisemitizam je otrov za društvo

Sa zahvalnošću teolog dr. Jäggle gleda na promjenu paradigme prema Židovima koja se dogodila u Katoličkoj Crkvi: od međusobnoga nepovjerenja do bratstva te podsjeća na više dokumenata, a vidljivi su i iskoraci sa židovske strane. U tom svjetlu ukazuje na dvije izjave ortodoksne rabinske zajednice iz 2015. i 2017. godine u kojoj kršćane nazivaju braćom, te podsjeća da je važno slijediti „Bilješke za ispravno prikazivanje židova i židovstva u propovijedanju i katehezi Katoličke Crkve“ vatikanske Komisije za vjerničke odnose sa židovstvom iz 1985. godine.

Navodi i što bi se još moglo učiniti na razini sveopće Crkve, ali i u Austriji, da bi se prevladao jaz u kontekstu kršćansko-židovskih odnosa: „Bilo bi od pomoći za univerzalnu Crkvu kada bi Dan judaizma koji se obilježava 17. siječnja bio uključen u svjetski liturgijski kalendar. U Austriji, ali i šire, bilo bi važno pokrenuti kreativnu raspravu o antižidovskim predstavama u crkvama, kao i pojedinim zaštitnicima crkava. To uključuje primjerice gotovo sve prikaze ‘Ecclesia et Synagoga’, kao i primjerice sv. Ivana

Kapistrana koji je, između ostaloga, osobno odgovoran za pogrom nad Židovima u Breslauu.“

„Antisemitizam je otrov za društvo i za svakoga čovjeka. Taj otrov ima učinak razgradnje na mnogo načina. Antisemitizam je postao dio naše kulture da mnogi nisu svjesni njegovoga antisemitskog jezika i jezičnih obrazaca, ali ipak imaju utjecaja. Što to govori o društvu koje treba oklevetati, degradirati i isključiti židove? U svojoj srži, antisemitizam se hrani mržnjom prema židovima, a mržnja izjeda one koji mrže. Kršćanstvo je stoljećima koristilo judaizam kao negativnu foliju kako bi omogućilo kršćanima da zasjaju posebno jarko. Zapravo, intrinzična vrijednost kršćanina je zamračena, a intrinzična vrijednost židova je oštećena. Antisemitizam cvjeta na ovom tlu“, rekao je dr. Jäggle.

„Bilo bi od pomoći za univerzalnu Crkvu kada bi Dan judaizma, koji se obilježava 17. siječnja, bio uključen u svjetski liturgijski kalendar. U Austriji, ali i šire, bilo bi važno pokrenuti kreativnu raspravu o antižidovskim predstavama u crkvama, kao i pojedinim zaštitnicima crkava.“

Briga za dobrobit židovske zajednice

Detaljnije predstavljajući Koordinacijski odbor za kršćansko-židovsku suradnju prof. dr. Martin Jäggle rekao je da su nastali 1956. godine, a osnovao ih je kardinal Franz König. „Mi smo neka vrsta institucionaliziranoga dijaloga, a dijalog je prvenstveno važan – prije nego dođe do sukoba. Odgovorne osobe u našoj koordinaciji čine: jedna trećina židovi, jedna trećina katolici i jedna trećina protestanti. Također smo usidreni kroz naše lokalne odbore u gotovo svim savezним državama. Osnivanje naše koordinacije nekoliko godina nakon holokausta graniči s čudom i povezano je s velikom zahvalnošću prema židovskim članovima. Mi smo promatrači u Ekumenskome vijeću Crkava u Austriji (ÖRKÖ), pripadamo Nacionalnom forumu protiv antisemitizma i članovi smo Međunarodnoga vijeća kršćana i židova (ICCJ). Naš je prvi zadatak obnova Crkava iz kršćansko-židovskoga dijaloga. Drugi je zadatak pružiti odgovarajuće informacije o judaizmu. Ostali zadaci uključuju obilježavanje holokausta i borbu protiv antisemitizma. Taj slijed smatram ključnim i, što se naših osnivača tiče, vrlo dalekovidnim.“

Koordinacijski odbor za kršćansko-židovsku suradnju u Austriji je prepoznat kao partner u području dijaloga, obrazovanja i znanosti, a njihov je uspjeh simbolično vidljiv i čujan kroz koncertni ciklus međureligijski koncert „Shalom! Glazba među prijateljima“.

Koordinacijski odbor za kršćansko-židovsku suradnju u Austriji je prepoznat kao partner u području dijaloga, obrazovanja i znanosti, a njihov je uspjeh simbolično vidljiv i čujan kroz koncertni ciklus „Shalom! Glazba među prijateljima“. Naime, na jednom takvom koncertu evangelički biskup Michael Bünker svirao je bubnjeve, tajnik Biskupske konferencije Austrije Peter Schipka klavijature, opat primas benediktinaca Notker Wolf flautu, a pjevao je glavni rabin Paul Chaim Eisenberg. Ponosan je dr. Jäggle i na još neka postignuća Koordinacijskog odbora za kršćansko-židovsku suradnju: „Postigli smo da sve konfesionalne bolnice u Beču nude košer hranu – bez dodatnih troškova. Briga za dobrobit židovske zajednice i njezinih članova važna nam je. Uz našu pomoć, židovska zajednica u Innsbrucku uspjela je obnoviti svitak Tore.“

—

Autor: Ivan Tašev, novinar Glasa Koncila (itasev@glas-koncila.hr)

* Tekst je objavljen u sklopu projekta poticanja novinarske izvrsnosti Agencije za elektroničke medije. Dozvoljeno je prenošenje sadržaja uz objavu izvora i imena autora.

Daljnje korištenje vijesti u medijima samo uz prethodno odobrenje izdavača.
Sva prava pridržana © 2018 - 2022 Hrvatska katolička mreža